

Raam

Tekst: Gerard Ouweneel, illustratie: Erik van Ommen

Die ene voorjaarsweek waarin het groen uitloopt! En dan, laat in de herfst, de momenten waarop noordwestenwinden het klare Noord-Atlantische licht naar onze breedten voeren. Op die dagen is Nederland fijn en probeer ik, nòg meer dan anders, buiten te zijn. In het voorjaar om te genieten van die transparante ijle sluier te voorschijn komend groen. In het najaar van de apocalyptische kleurenpracht van namiddagluchten aan de westelijke hemel. Lang stelde ik mijzelf gerust dat wat ook beleidsbedenkers aan het Nederlandse landschap dokteren en verknoeien, ze aan dat voorjaarsgroen en die najaarsluchten niets zouden weten te veranderen. Met andere zekerheden, is ook deze aan het wegvallen. Rond mijn woonplaats verbrokkelen skylines, rookkolommen en condensstrepen het uitspansel tot vakjes. En het groen van 'nieuwe natuur' ervaar ik vooralsnog anders dan van het groen dat een oude Mei doorn in het Hollandse duin begin april te voorschijn tovert. Maar dat zal hopelijk wennen.

In die ruim halve eeuw dat ik geniet van vogels, werd het landschap waarin dat gebeurt, een bijna bepalend element. Zeker in de Randstad, maar nu ook daarbuiten in dit land, is het aantal plaatsen waar men, de verrekijker heffend, niet ogenblikkelijk menselijk gedoe ontwaart of beluistert, zeer gering. En de vooruitzichten zijn omineus. De geschiedenis zal zich herhalen, tot de thans resterende open stroken land tussen de randstedelijke huizenbrijen ook vol zijn. In 1943 haalde de toen eenenzeventigjarige Rotterdamse vogelaar H.A. van Dam herinneringen op aan zijn ervaringen in de eerste jaren van de

vorige eeuw. Een citaat: 'Als je op een mooie voorjaarsmorgen langs de Provenierssingel de stad verliet, was het geluid van de baltsende Grutto's en Tureluurs niet van de lucht, zodra je de laatste huizen achter je gelaten had. Overal hoorde je het 'kwik-medit', 'kwik-me-dat' van de Kwartels en ook de Kwartelkoning was in de buurt van Overschie heel algemeen. Bij Hillegersberg en in de Zestienhovense Polder broedde het Wouwaapje. Zomertaling en Slobeend kwamen algemeen vlak bij de stad voor. Ooievaarsnesten kende ik er zeker vijf in of vlak buiten de stad, bijvoorbeeld in de Diergaarde bij de Kruiskade, bij Crooswijk, aan het Jaffa, bij den Tempel te Overschie en aan den Dordtschen Straatweg'.

Nú, honderd jaar later, ligt de Provenierssingel aan de rand van het Rotterdamse stadscentrum. En schoof de stadsrand op tot een plaats waar men, luttele kilometers verderop, de inmiddels aaneengesloten stadsmassa van Delft, Rijswijk en Den Haag ziet naderen. Voor de resterende open ruimte tussen Rotterdam en Delft, met daarin de vogelrijke Ackerdijksche Plassen, buitelen planologen over elkaar heen met ideeën over bestemmingen. Om Ackersdijk en zijn vogels ongeschonden uit de slag te laten komen, zal één van de vogelbeschermingsstrijdpunten van de nieuwe eeuw blijken te zijn.

Er zijn jaren waarin tijdens het voorjaar kou, regen en wind wekenlang zegevierden, zodat het seizoen koud en grijs voorbijgaat. Maar dan beleeft de natie weer een voorjaar met een reeks van die volmaakte dagen... een hoge blauwe

lucht, nauwelijks wind, fijne temperatuur, dat uitlopende groen en uit Afrika terugkerende zomervogels. Perfect? Neen, want altijd blijkt er een maar... Eens deed een Goede Vrijdag zijn naam eer aan door met

zo'n verrukkelijke ochtend voor het voetlicht te komen. Om de voorjaarsviering te vervolmaken waren de afgelopen nacht de Fitissen massaal teruggekeerd. Her en der in de tuinen van ons Maasdamse woonwijkje zetten gouden fitisstrofen de lentejubel verder luister bij. Ook één in onze tuin. Twee maanden eerder hoorden wij ze zingen in Oeganda. Dus emoties. Aan het eind van de ochtend ligt het Fitisje op het terras.

Doodgevlogen tegen de glazen pui. Weg fijne stemming. Een krachtterm, een waardeloos gevoel dat dagen na blijft knagen, zelfverwijt die kamperfoelie ongesnoeid te hebben gelaten, een stille snier richting Zeist dat die roofvogelsilhouetten toch ook niet helemaal afdoende zijn en eindeloos getob hoe in het vervolg zulke ellende te voorkomen. Het tafereel van dat dode Fitisje op de terrastegels, een handjevol veertjes in de lentezon, raak ik nooit meer kwijt.
